

Tomáš Mrzena, Trest smrti v královských městech doby jagellonské na příkladu Kutné Hory. Bakalářská práce. Praha, FHS UK 2008, 72 stran

posudek vedoucího bakalářské práce

I když kritickou edici Kutnohorského manuálu útrpného práva z let 1521-1571 vydali manželé Bisingerovi již v roce 1987, dodnes nebyla analýze tohoto významného pramene věnována v české historiografii soustavnější pozornost. Její studium v komparaci se třemi dalšími edicemi a s přihlédnutím k jedenácti nevydaným kutnohorským městským knihám z let 1426-1588 se stalo základem předkládané bakalářské práce Tomáše Mrzeny věnované problematice trestu smrti v 15. a 16. století.

Obsahově i formálně vytříbená práce je dokladem promyšleného přístupu ke zvolenému tématu, jež si autor rozdělil do šesti kapitol. V první charakterizuje zkoumané prameny, ve druhé rozebírá fungování městské rady a městského soudu v Kutné Hoře s důrazem na hrdelní právo a městské zákoníky. Ve třetí kapitole přináší stručný přehled trestního práva a typů soudních procesů. Těžiště práce leží ve 4.-6. kapitole. Autor předkládá typologii jednotlivých trestních případů zaznamenaných v kutnohorské smolné knize, jejichž výklad u městského soudu v Kutné Hoře porovnává s normami Brikcího a Koldínova zákoníku (5. kapitola). Je třeba přivítat, že výčtem trestních činů se jeho práce nevyčerpává, nýbrž že mu slouží jako materiálové východisko k zamýšlení nad obecnými problémy, jakými jsou úloha trestu a dopadu jeho výkonu na městskou společnost (4. kapitola), a že si také poměrně podrobně všímá sociální, národnostní a konfesijní skladby delikventů (6. kapitola). Za reprezentativní a z odborného hlediska velmi cennou považuji kvantifikaci hromadného vzorku 1141 trestních případů, jejíž výsledky Mrzena vtělil do pěti tabulek (typy trestných činů, trestné činy spáchané ženami, druhy trestu smrti a nižších trestů, socioprofesní skladba delikventů).

Autor prokázal schopnost nejen kriticky rozebrat, ale také samostatně interpretovat zkoumané prameny, přemýšlet o problému v širších souvislostech, klást si otázky a zároveň je i precizním způsobem formulovat. Rozhodně v sobě nezapře školeného novináře s několikaletou praxí.

Vytknout lze práci jen velmi málo, a proto mé výtky mají spíš charakter doporučení pro další možné prohloubení tématu. Autor si je ostatně sám vědom toho, že z hlediska formulování obecnějších závěrů by bylo třeba porovnat poměry v Kutné Hoře s jinými horními (Jihlava, Jáchymov), popř. i dalšími královskými městy (s. 57). Přínosné by bezpochyby bylo sledovat na základě prosopografického studia vedle již zpracované hromadné kvantifikace trestních činů také příběh jedné konkrétní osoby, jejího sociálního zázemí, okolností a motivů, jež ji

vedly ke zločinu. Za vhodný objekt takového zkoumání považuji např. Martina Poláka, strůjce 29 loupežných vražd, či Matese Trequera, německého horního úředníka, jemuž vazby na českou komoru pomohly k omilostnění. Jinou možnou cestu představuje soustředění na antropologické aspekty zločinu, trestu a smrti a jejich vnímání v dobovém kontextu. V tom případě by bylo vhodné rozšířit použitou sekundární literaturu o další tituly z oblasti dějin mentalit (Ph. Aries, M. Foucault).

Má jediná kritická připomínka se týká nedůsledné citace pramene v poznámce 170 (s. 45). Zde autor v souvislosti s paděláním mincí cituje městskou knihu č. 5, kterou však sám patrně neměl v ruce, neboť ji neuvádí v seznamu pramenů. V tom případě měl uvést zdroj, odkud citaci převzal, pravděpodobně z Lemingerovy monografie o kutnohorské mincovně.

Jsem toho názoru, že předložená práce překračuje běžný standard a že odborný přínos 4.-6. kapitoly vybízí po patřičných úpravách k publikování. Proto práci bez rozpaků doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji 48 body.

V Praze 8. června 2008

PhDr. Roman Zaoral
vedoucí bakalářské práce